

Referat af Nordisk Møde 2007, København.

Torsdag den 4.oktober 2007. *Planlægningsmødet kl. 19-21.*

Tilstede:

Charlotte Drud (Dk), Chris Druid (S), Esben Schulz (Dk), Henning Hervik (Dk), Kicki Bobacka (S), Marijke Zwaan (Dk), Peter Norrthon (S), Poul Erik Pedersen (Dk).

Formalia:

Poul Erik Pedersen valgt som ordstyrer.

Poul Erik Pedersen og Henning Hervik valgt som referenter.

Til gengæld tager svenskerne sig af referatet næste år.

Per Rune Hollup har sendt en mail forud for mødet, hvor han argumenterer mod certifikat-krav til dele af mødet. Forsamlingen besluttede, at hele Nordisk Møde er åbent for alle. Om der skal stemmes (röstes), er det dog kun certifikatholdere, som har stemmeret / röstret.

Dagsordenen besluttet med følgende ændringer undervejs:

- Fredag kl. 9-11 Gåtur til Enghave Plads' beboerhaver, Naturværkstedet i Saxoparken, Otto Krabbes Plads, og præsentation af Grøn Vesterbro som lægger hus til Nordisk Møde
- Fredag kl. 12-17 Nationale rapporter.
Tony – IPC8 og IPC9. Samt EPC.
Status for det nordiske samarbejde, og det nordiske institut.
Samarbejde med andre organisationer?
Hvad er status for det fælles nordiske undervisningsmaterialet?
Årsskriftet.
– Indhold og form.
– Lederen: Det er svenskernes tur.
– Print-on-demand?
– N og S må selv forsyne deres biblioteker.
Diplomer – er der nogen ansøgninger på vej?
- Fredag kl. 19-21 Diasshow v/ Marijke: ByhaveNetværket.
- Lørdag kl. 9-11 Diasshow v/ Henning Hervik: Fotos fra rejse til PK-projekter i Australien og New Zealand.
Årsskriftet – endeligt beslut. (Omfang, artikelforslag, finansiering, print-on-demand).
Formaliseret udveksling af nyhedsbreve ml. Dk, N og S?
De Nordiske Pamfletter
Retningslinier for certifikat-kurser – betaling, etc.
Skal der opretholdes Afrika-fond, til IPC9?
Næste nordiske møde.
'Permakulturen i en bankboks'. Kan vi komme nærmere et sæt PK-definitioner?
- Lørdag kl. 12-... Ekskursion:
– Den Gule Enke (Bådsmadsstræde 21-29, 1407 K, Christianshavn).
– Naturværkstedet Kløvermarken (Kløvermarksvej 35, 2300 Kbh. S).
– Rundvisning på Christiania v/ Jørgen fra Rundvisergruppen.
– Fri-aften til at gå i byen på egen hånd.
- Søndag kl. 9-12 Opsamling, afrunding, referentens bemærkninger.
Plan B.
Evaluering af NM 07.

Fra gåturen fredag formiddag:

Naturværkstedet i Saxoparken, som er etableret på initiativ af Grøn Vesterbro.

Detalje fra Natrværkstedet: Habitater for solitærbier og andet insektliv.

Fredag den 5.oktober 2007. *Det lange møde kl. 12-17:*

Tilstede:

Ann Johannesson (S), Chris Druid (S), Esben Schulz (Dk), Esbjörn Wandt (S), Helena von Bothmer (S), Henning Hervik (Dk), Inga Torheim (N), Kicki Bobacka (S), Kristian Flo (N), Lieske Kerling (Dk), Line Ø Larsen (N), Marijke Zwaan (Dk), Peter Norrthon (S), Poul Erik Pedersen (Dk).

Rapport fra Norge:

Jan Bang har permission (orlov) fra jobbet som daglig leder af foreningen, da han er ude at rejse et år.

Styret består p.t. af Jutta Rimpler, Ron Bruinvis, Kristian Flo og Line Ø Larsen.

Der er p.t. 80 medlemmer i foreningen.

Der er oprettet et debat forum på hjemmesiden. (www.permakultur.no).

Der er flere lokale smågrupper, og samarbejde med flere andre foreninger.

Foreningen tilbyder hjælp til at arrangere kurser, foredrag, o.lign.

Der planlægges udarbejdet en medlemsliste med kompetencer.

Foreningen har deltaget i en 2-dages konference, og i et seminar om bæredygtig bosætning.

Der er afholdt årsmøde i Bergen, hvor Herwig Pommeresche fortalte om Terra Preta ('svartjord'),

Per Rune Hollup om People Care, og Ron Bruinvis om hans og Jutta's fælles husbyggeprojekt.

Nyhedsbrevet er en stor succes.

Der er trykt brochurer for foreningen.

Der er tegnet et særligt logo, som er på hjemmesiden.

Foreningen skal fejre 20 års jubilæum til sommer.

Af projekter kan nævnes: Bergen Øko-landsby. Jutta og Ron's planer om at lave huset deres til besøgs gård. Kristian Kløveners projekt vedr. småbrug.

Kurset 'De 4 Årstider' afholdes fortsat, i samarbejde med Sverige.

Der er p.t. 5 diplomholdere i Norge: Ingvald Erga, Herwig Pommeresche, Marianne Leisner, Frederica Miller, Jan Bang.

Rapport fra Sverige:

Dan Frendin er fortsat tovholder for læremiddelprojektet.

Årsmøde afholdt i samarbejde med organisationerne 'Kärngårdene', 'Fremtiden i våre hænder', m.fl.

Foreningen støtter Nils Tibergs ansøgning vedr. 'Tusen Bruker', som reaktion på stigende jordpriser og affolkning af landområder.

Der arbejdes på, at hvert len får en liste over kernegårde, fair trade, o.lign.

Kurser: 'De 4 Årstider' (sm. med N). Designkursus i Järna. 'Øresunds-kurset' (sm. med Dk).

I Göteborg arbejder en miljøkonsulent med at nyttiggøre de store, ubrugte arealressourcer rundt om byen til 'statsodling' (bydyrkning).

Der er oprettet en blog på hjemmesiden, ifbm. kurset 'De 4 Årstider', hvor kursisterne kan skrive om fremskridt med deres egne projekter. Kurset fungerer fantastisk godt. Der er flest nordmænd blandt deltagerne.

Helena von Bothmer er meget aktiv på Koster-øerne, der snart vil blive del af en nationalpark. Det er en stadig udfordring at få sat fokus på holdbarhed og miljøhensyn. Seks kommuner i Nr. Bohuslän arbejder med landsbyudvikling og 'småskalighet'. Det omfatter bl.a. et logistik-projekt for lokale produkter, som der er rigeligt med resurser til, der mangler bare producenter!

Esbjörn Wandt arbejder på stiftelsen Holma i Höör, som er en jordbrugsejendom med mange aktiviteter. Økologi og kvalitet er centrale temaer (livskvalitet, mad-...). Skovhaven på Holma udvikler sig fortsat, og er ramme om kurset 'Småskaliga Ekologiske Odlingar'. NB: Danskere kan faktisk gå gratis på folke-højskoler i Sverige. De fleste deltagere tager kurset på halvtid. Næste år vil man fordybe sig mere i forædling, botanik, og formeringsteknikker.

Foreningen har ca. 90 betalende medlemmer. Og tre diplomholdere: Helena von Bothmer, Lennart Pranter og Bertil Thermænius.

Rapport fra Danmark:

Der blev stiftet ny bestyrelse ved generalforsamlingen april 07: Henning Hervik, Mira Illeris, Johannes Lund. Med suppleanterne Poul Erik Pedersen og Marijke Zwaan.

Ny hjemmeside er oppe at køre: www.permakultur-danmark.dk. Johannes er webmaster.

Vi er p.t. ca. 40 betalende medlemmer. (Og da Henning tog over for et års tiden siden, var der kun 19, selvom en hel del flere fik tilsendt årsskriftet pr. rutine, uden beregning).

Certifikat-kursus påbegyndt marts 07 i Kbh., fortsat juli 07 i Holma (Höör), planlagt afsluttet nov. 07 på Skovlygård, Sjælland. Kurset er meget succesfuldt, og planlægges gentaget næste år.

Introduktionskursus afholdt i Karens Hus, Bispebjerg (København), over 4 dage i maj og juni.

Certifikat-kursus planlagt til start nov. 07 i Den Selvforsynende Landsby, med fortsættelse i januar 08 (Kbh.) og juni 08 (DSL).

Tony Andersen deltog på IPC8 i Brasilien, som den eneste repræsentant fra Skandinavien.

Som led i forsøg på at skabe flere aktiviteter er følgende landsmøder blevet afholdt:

- Visionsseminar 28. jan. 07, Munksøgård.
- Temaweekend med generalforsamling 20.-22. april 07, DSL.
- Temaweekend om frøsamling på Friland, 1.-2. sept. 07.

Vi måtte melde afbud til forårets lærer-seminar i Kalmar.

Nyt nyhedsbrev: 'Permakulturisten' nr. 1 blev udsendt august 2007. Intentionen er at udsende 2 numre pr. år – et til marts, og et i oktober.

Den Selvforsynende Landsby udvikler sig fortsat.

Gule-Reer boligprojektet er p.t. sat i bero, da kommunen først vil tage stilling til nødvendig ændring af zonestatus i 2010. Til gengæld planlægger Grøn Vesterbro at formalisere en fornyet brug af projektet.

Valbyhaven eksisterer fortsat, nu med navnet 'Skovhaven'.

Rundvisninger afholdt:

- Vesterbro, 9. feb. 07, for et hold fra Vestjyllands Højskole.
- Vesterbro og Christianshavn, 11. aug. 07, for en gruppe PK-interessererede nordmænd.
- Løbende rundvisninger på DSL.
- Fremvisning af Valbyhaven ved Kbh. Kommunes store havedag 5. aug. 07.

Deltagelse på:

- Grøn Vesterbros studietur til St Hansgården i Lund, og terapihaverne i Alnarp (19. juni).

Diplomholdere i Danmark: Poul Erik Pedersen, Tony Andersen, Jesper Saxgren.

Tony Andersen vedr. de internationale konferencer:

Den internationale permakultur konference nr. 8 – IPC8 – blev afholdt i Brasilien, maj-juni 2007.

IPC9 er planlagt til afholdelse i det sydlige Afrika, 2009. Og der er planlagt europæisk konference EUPC9 i Brno, Tjekkiet 2008.

IPC8 blev til som resultat af IPC7 i Kroatien 2005. IPC7 var væsentligst en bestræbelse på at genstarte processen med IPC'er, efter 10 års pause.

Der var 400 deltagere på selve kongressen, og mere end 600 på den åbne del af begivenheden – konferencen.

Baggrunden for valget af Brasilien var især, at Ali Sharif som arrangør har en meget veludbygget organisation med solid økonomisk rygstøtte, og dermed også mulighed for flere deltagere.

IPC8 bestod af fire dele: Et 72timers design-kursus. En konference (åben for offentligheden). En kongres (kun for permakulturister). Og en ekskursion/tour. – *Se i øvrigt www.ipcon.org.*

Tony underviste på **kurset**, som fandt sted 3.-14. maj, nær São Paulo. Her blev det atter evident, hvor stor forskel der er mellem angelsaksisk og kontinental-europæisk tilgang. Angelsakserne taler i billeder og idealer, hvor 'kontinental-europæerne' er mere pragmatiske og kyniske (læs: virkelighedsorienterede). Angelsaksernes formidling har stor umiddelbar, emotionel overbevisningskraft, men savner ofte baggrundsforklaringerne, de indre sammenhænge, den sammenhængende, holdbare analyse.

Konferencen foregik i São Paulo, som er en by på 20 mio. med 5 forskellige centrummer, hvor meget af forretningsfolkernes interne transport foregår med helikoptere... Udenom disse hypermoderne centrummer ligger så favela'erne, der er uplanlagte slumkvarterer, som bliver bebygget og udviklet ud fra et hæld-vindings-princip, og styres af mafia-lignende bander. Konferencen handlede især om alternative økonomiske strukturer – 'Greening the Economy' – hvilket gav anledning til repetition af den kapitalistiske økonomis indbyggede problemer.

Kongressen fandt sted i byen Pirenópolis, udenfor Brasiliens hovedstad Brasilia, hjemsted for IPEC der arbejder meget effektivt for udviklingen af bioregionale centre.

Blandt emnerne var den nordiske pamflet om 'Plan B', der hurtigt blev omdøbt til 'Plan Bioregion'. Der blev også holdt workshop ved Rosemary Morrow om krisehåndtering, på baggrund af den kontante virkelighed i 3. verden, hvor sult, krig, naturkatastrofer og HIV/AIDS hører til dagens orden.

Albert Bates og Robyn Francis fremlagde foruroligende dokumentation for igangværende klimaforandringer – brandhærgede tørkebælter tværs over USA, smeltende permafrost i Alaska, standsede havstrømme syd om Australien, m.v.

Et fjerde tema var 3. verdens skovsystemer.

Og et femte tema var diplom-procedureerne, der har vist sig at fungere meget uensartet landene imellem. Bill Mollison har gennem tiden givet personlig bemyndigelse til at udstede diplomer til udvalgte personer, og det har med tiden udviklet sig til, hvad Tony betegnede som 'vild forvirring'. I denne sammenhæng argumenterede Tony på IPC8 igen for bevarelse af den kongres-model, som vi bl.a. benytter os af i Skandinavien, hvor diplomer udstedes på baggrund af offentlig diskussion i en bredere kreds af permakulturister.

Et sjette tema, som kom meget stærkt frem, var forskellen mellem den 1. og den 3. verdens tilgang til permakultur. For den 3. verdens permakulturister er der tale om benhårde overlevelsestrategier, og de kaldte os fra den 1. verden for 'hobby-' og 'luxus-økologer'. Deres erfaring er, at man ikke kan regne med os, ikke kan stole på os, og at al vores idealistiske snak er utroværdigt spil for galleriet. Erfaringen siger, at vi vil lade den 3. verden i stikken med alle deres alvorlige problemer, ved først givne lejlighed.

Disse holdninger kom bl.a. stærkt til udtryk på en 'Elephants' Workshop', som amerikaneren Scott Peatman følte sig nødsaget til at afholde, efter nogle dage med kritisk murren i krogene. Det blev i øvrigt aftalt, at IPC9 skal starte med sådan en 'Elephants' Workshop'.

En af grundene til den 3. verdens frustration er, at pengestrømmen er fuldstændig tørret ind, med mindre man vil acceptere at underlægge sig nogle europæisk-amerikanske dagsordener om 'ligeberettigelse og demokrati', der oftest handler mere om forskruet ideologi end konkret hjælp. Selv NGO'erne, der tidligere kunne træde til med uafhængige midler, er i dag blevet underlagt de samme dagsordener.

Da det skulle besluttes, **hvor IPC9 skal holdes**, kandiderede Nepal, Mexico og det sydlige Afrika. Også Cuba meldte sig kortvarigt, men trak sig igen med henvisning til den aktuelle politiske situation på øen. Efter at først Mexico, og siden Nepal nødtvungent trak sig – Nepal trak sig også fra kandidatur på IPC7 – faldt valget på det sydlige Afrika. Det vil sige Lesotho, Malawi, Zimbabwe og Sydafrika. Tidspunktet er foreløbig sat til november 2009. Det blev også besluttet, at IPC'er skal foregå med 2 års mellemrum. Som kandidatlande til kommende IPC'er blev nævnt følgende: Cuba, Cambodia, og Island.

Tour'en foregik med flodbåd op ad Amazonas-floderne fra Manaus, og varede en uge. Det var en pragtfuld og meget speciel oplevelse, hvor de mange indtryk og diskussioner fra kongressen intensiveredes i daglige snakke på båden.

Udsigten fra båden var ikke traditionel regnskov, som man ellers skulle tro, idet skoven ingensteds var ældre end 25 år. Det skyldes konstant svedjebrug, og den måde 'de jordløse' håndteres på. Uden kendskab til basale jordbrugsteknikker medfører det kolossal erosion og udpining. Svedjebruget kan faktisk håndteres bæredygtigt i form af Terra Preta / Svartjord, hvor maniok tidligere var en af hovedafgrøderne. Men når de jordløse slipper deres kvæg løs på den sårbare skovbund, bryder systemet sammen.

De oprindelige indianere i området er i dag helt forsvundet. Til trods for, at man har vidnesbyrd om tidligere stabile samfund med hundredetusinder af indbyggere.

Der findes omfattende lovgivning til at bevare og beskytte regnskoven. Men præsident Lula har fået hele det store område Mata Grosso fritaget fra loven, for bl.a. at kunne dyrke afgrøder til bioethanol, til USA. Det er sådan set forståeligt nok: Brasilien er kolossalt ressource-rigt, og kan i løbet af få år nå op på siden af Indien og Kinas økonomier.

Efter flodturen gik tour'en tilbage til Manaus og videre til turist-byen Salvador, hvor der er projekter i gang vedr. spildevandskloakering i favela'erne og by-land sammenhænge.

Tony's vurdering af Brasilien er, at det just nu er blandt de stærkeste centre for permakultur i verden. De bioregionale centre er enestående og meget effektive samlere og formidlere af viden. Noget tilsvarende har Tony kun set i Indiens Pastaphur-projekt, og i mindre grad i Nepal.

Tony's vurdering af 1. / 3. verdens sammenstødet er, at det vil fortsat eskalere, så længe den rige verdens middelklasse vedblivende lyver for sig selv – om vores rolle i verden, om den dominerende-aggressive fremfærd som er forudsætningen for vores privilegier, og om konsekvenserne af vores livsstil (= økologisk sammenbrud). Tony tror, at det først vil stoppe, når sammenbrudene når så tæt på vores egen daglige virkelighed, at det truer vores egen velfærd direkte.

Tony mente også, at der foregår en bestræbelse fra New Age inspirerede grupper som Gaia University og GEN, på at erobre dagsordenen og introducere den 1. verdens ideologiske / luksuriøse trossystemer, og at disse grupper var repræsenteret på IPC8 med utilslørede forsøg på at hverve proselytter. De repræsenterer ifølge Tony en psykologi, som udspringer af en traditionelt kolonialistisk dominerende tilgang, hvor vi fra den 1. verden føler os tilskyndet til at hjælpe, udfra en følelse af overlegenhed og distanceret medlidenhed, uden at erkende at det kun er et spørgsmål om tid, før vores eget eksistensgrundlag også bliver truet. – Og at vi selv er de største bidragydere til den udvikling. Det var således tankevækkende, at ikke et eneste af de

brasilianske permakultur-centre havde en spirituel overbygning. Det handlede udelukkende om at formidle teknikker til konkret overlevelse, på grundlag af bæredygtig ressourcehåndtering.

Med hensyn til **de europæiske konferencer**, så blev der afholdt EUPC8 sidste år i Tjekkiet, Brno, og der er planlagt EUPC9 igen næste år, samme sted. Den tjekkoslovakiske forening er p.t. den stærkeste og mest stabile blandt de øst- og centraleuropæiske PK-organisationer, og det er derfor besluttet at holde konferencerne i deres regi, indtil noget andet besluttet.

På EUPC8 blev det i 2006 besluttet at afvikle det europæiske institut, og der blev i stedet oprettet et europæisk råd (*som også beskrevet i årsskriftet 2007 på side 28, red.*), hvor bl.a. Tony har sæde.

På EUPC9 næste år skal der bl.a. tages stilling til IPC9-fonden, og strategi-diskussioner i forlængelse af IPC8. Pavla Bourdais er i færd med at udvikle sin egen gård nær Brno til et permakultur-center.

Tony rundede af med igen at berøre skismaet mellem den angelsaksiske og den kontinentale tilgang, og uddybede det som værende en forskel mellem individualisme og kollektivism. Mellem troen på at 'enhver er sin egen lykkes smed' og derfor også har krav på ubegrænset handlefrihed, sat overfor overbevisningen om at der må skabes nogle kollektivt regulerende strukturer, hvis menneskeheden skal reddes fra truslen om økologisk selvdestruktion. Som referencer herfor henviste Tony blandt andet til tænkere som Giddens, Habermas, Honneth og Bourdieu.

Efter sin fremlæggelse fik Tony overrakt en gave og et kort med vores dybtføjte tak for mange års pionér-arbejde med at sikre permakulturen fodfæste i Skandinavien.

Der blev spurgt fra salen, ”- Men hvad kan vi gøre?”. Til det svarede Tony: Vi kan gøre vores permakultur-basics klarere (jf. pamfletten om samme emne). Vi kan udvikle bioregionale strategier. Vi kan forfølge '10.000 træer pr. person'-strategien. Og vi kan efterlade papirer, viden, strategier til eftertiden. Der er ikke noget i vejen med at lave småprojekter, så længe de har en langsigtet, strategisk udvikling som sigte. Men hvis sigtet er klart og bæredygtigt, er det også vigtigt at lade udviklingen foregå langsomt, organisk. (~ ”If you don't know what you do, sit down on your hands!”).

Status for det nordiske samarbejde:

Det Nordiske Institut blev vedtaget sidste år, - og siden har det været relativt usynligt. Det må godt synliggøres. **Beslutning:** Der skal sættes en annonce i næste årsskrift, som gør opmærksom på eksistensen af Nordisk Institut.

Det skal afklares, hvem blandt os der ikke har modtaget de Nordiske Pamfletter, og de nordiske foreninger skal fremover have en chance for at godkende, hvad de lægger navn til. **Beslutning:** Fremtidige pamfletter o.tilsv. skal sendes rundt til de tre styrelser før offentliggørelse. Esbjörn Wandt, som har modtaget alle de hidtil udgivne pamfletter, rundersender dem til resten af os.

Det nordiske samarbejde fungerer i øvrigt godt. Proceduren med at Nordisk Møde roterer mellem landene er god. Det er vældig godt med kurser i samarbejde mellem flere lande.

Vi mangler en liste over nøglepersoner. Charlotte Drud har lavet et forarbejde, som hun vil fortsætte i samarbejde med Henning Hervik.

Der udestår også at få lavet et internt skandinavisk mail-netværk i stil med danske GroupCare. Charlotte er tovholder.

Program og dagsorden for Nordisk Møde skal sendes ud i god tid. Hvis arrangørerne sender materialet til de tre styrelser, er det foreningernes ansvar at få det sendt videre til medlemmerne.

Løbende information om igangværende projekter kan lægges på hjemmesiden, i form af blogs.

Større artikler o.lign. kan også lægges på hjemmesiderne, og der kan henvises til dem i de enkelte foreningers nyhedsbreve.

I de lande, hvor styrelsesmøder besværliggøres af store geografiske afstande, kan telefon- og videomøder være et godt alternativ.

Samarbejde med andre organisationer fungerer OK, på det niveau som de enkelte lande hver især ønsker.

Det fælles nordiske undervisningsmateriale:

I det sidste par år har der været samarbejde om at udvikle fælles nordisk permakultur-baseret undervisningsmateriale til gymnasieskolerne. Arbejdsgruppen har bestået af Dan Fren din (S), Peter Norrthon (S) og Per Rune Hollup (N).

I mellemtiden har Sverige fået en ny og borgerlig regering, som har fjernet målsætningen om 'hållbar utveckling' som essentiel del af skolernes læreplaner. Dermed er en væsentlig del af projektets grundlag faldet bort, og det er nu sat i bero indtil videre. Per Rune har desuden trukket sig fra arbejdsgruppen.

Noter fra efterfølgende diskussion:

Det er stadig interessant at få udviklet permakultur-baseret undervisningsmateriale.

Første udfordring må være at få samlet alt det materiale, som allerede findes.

Det oprindelige projekt var meget ambitiøst. Med de ændrede forudsætninger, må det være afgørende, at projektet ikke bliver omkostnings-tungt.

Det kan være en idé at udsende 'Permakultur i en Nøddeskal' til skoler.

Kanske kan man uddrage det allervæsentligste og bare skrive en enkelt side om PK, der kan udsendes til skolerne.

Der findes meget materiale, som måske kan gøres tilgængeligt ved søgning på internet, m.v.

Der kan afholdes special-kurser for skolelærere.

Man kan begynde med at lave enkelte, små hæfter. Til eksempel et hæfte om skovhaver. Et hæfte om historie. O.s.v.

Det Nordiske Institut:

På Nordisk Møde sidste år (2006) blev det besluttet at effektuere en beslutning fra 1999 om at oprette et nordisk permakultur institut.

Instituttets opgave er, at (citat fra sidste års referat:) *"kvalitetssikre undervisningsmateriel og kurs i tillegg til å holde kontroll på formelle ting som diplomholdere og sertifikater."*

Med følgende tilføjelse: *"Styregruppe fra hvert land utgjør tilsammen nordisk institutt. Jan Bang vil på instituttets vegne skrive udkast til en formel anmodning til arbejdsgruppen for Läromedelsserien ved Dan Fren din, om at Nordisk Institutt gerne vil have udarbejdet undervisningsmaterialet."*

Nu er denne hovedopgave faldet bort indtil videre. Der blev derfor rejst spørgsmål om instituttets relevans.

Det blev besluttet at bevare instituttet, som en hvilende organisation. Der kan vise sig andre projekter, hvor det vil være en fordel at have instituttet.

Der blev spurgt, hvordan instituttet i givet fald skal aktiveres: Eftersom instituttet består af de tre skandinaviske PK-foreningers styrelser, kan det ske ved blot at rundsende en mail til de tre styrelser.

Årsskriftet:

Der var overvejende stemning for at benytte print-on-demand, via www.lulu.com. Der blev spurgt til miljøvenligt papir og trykning. Det vides ikke, om det er en mulighed. Så vidt vides, er årsskriftet ikke blevet trykt på miljøvenligt papir siden 2000. Det er imidlertid et stort ønske, hvis muligt. Spørgsmålet bliver sendt videre til Johannes Lund (Dk).

Årsskriftet vil blive lay-outet som vanligt, af Finn Holmager (Dk). – Se kontaktdetaljer på deltagerlisten sidst i referatet.

Når hele årsskriftet er sat op som elektronisk fil, sendes det til de tre styrelser, som derefter selv kan bestille det antal man ønsker, i farver eller sort-hvid som man ønsker.

Der blev herefter skrevet en liste over artikler til næste årsskrift, som blev gennemgået og endeligt besluttet på mødet lørdag formiddag (se dette).

Fredag aften:

Efter fælles middag på restaurant 'Gastronova' overfor, blev der vist lysbilleder af Marijke Zwaan (fra ByhaveNetværkets projekter), og Henning Hervik (fra rejse til perma-projekter i Australien og New Zealand).

Lørdag den 6.oktober 2007. *Formiddagsmøde kl. 9-11:*

Tilstede:

Ann Johannesson, Chris Druid, Esben Schulz, Esbjörn Wandt, Helena von Bothmer, Henning Hervik, Lieske Kerling, Inga Torheim, Kicki Bobacka, Kristian Flo, Line Ø Larsen, Peter Norrthon, Poul Erik Pedersen.

Årsskriftet – Liste over artikler:

Poul Erik Pedersen fungerer som koordinerende redaktør, sammen med Finn Holmager. Finn vil have det sidste ord med hensyn til den endelige udformning af layout og opsætning.

Deadline for artikler er 1. november. Artikler sendes direkte til Finn, enten pr. mail eller med almindelig post. Billeder bedes sendt separat, enten som vedhæftede filer (helst .jpg eller .tif), eller som originalt tryk med almindelig post. Hvis billeder sendes elektronisk, skal de være med højest mulige opløsning, svarende til 1,5-3 MB per foto.

Efter gennemgang og diskussion af omfang blev følgende artikler besluttet:

	Max. antal sider (ren tekst, excl. billeder).	Ansvarlig / Forfatter	Deadline
Leder	½ side	Sverige	1. nov. 07
Ron's og Jutta's husbyggeprojekt – del 3	2 sider	Ron	1. nov. 07
Line's Liv uten bil	1 side	Line	1. nov. 07
Statsodling i Göteborg	1 side	Peter N. / Niklas	15. nov. 07
Sammendrag – Nordisk Pamflet, 'PC Basics'	1 side	Tony	1. nov. 07
Rapport fra IPC8	2 sider	PE / Tony	1. nov. 07
Diplomansøgning – Mira & Esben	3 sider	Mira / Esben	1. nov. 07
Dipomansøgning – Ralf Palmpers	3 sider	Ralf	1. nov. 07
Referat fra Nordisk Møde	3 sider	PE / Henning	1. nov. 07
Øst-Vest Landbrug	4 sider	PE	1. nov. 07
Permakulturen i en bankboks	4 sider	PE	1. nov. 07
Terra Preta (?)	2 sider	Per Rune?	1. nov. 07
En saga	1½ side	Oskar	1. nov. 07
Bog anmeldelse	½ side	Peter N.	15. nov. 07
Annoncering af NM 08	½ side	Sverige	1. nov. 07
<i>OBS: Det glemte vi:</i> Annoncering af kurser	1 side?	N, S, Dk	1. nov. 07
Annonce om Nordisk Institut	½ side	Dk	1. nov. 07
I alt	31 sider		

NB: 31 siders ren tekst vil give et årsskrift på ca. 60 sider, inkl. illustrationer. De sidste år har årsskrifterne været på ca. 40 sider. Af hensyn til porto etc. bedes forfatterne redigere deres artikler med skarphed og økonomisere med bogstaverne!

Følgende blev desuden besluttet vedr. årsskriftet, på mødet søndag formiddag:

Danmark sender en Cd-rom rundt til de tre foreninger, så hver især kan bestille det antal årsskrifter, man vurderer at have brug for.

Det skal afklares, hvordan man kommer ind på Lulu.com. (Passwords, Johannes Lund).

Det skal undersøges, om årsskriftet ikke kan blive trykt på miljøvenligt papir. Og om farvetrykket kan gøres mere mat, mindre glinsende – både på omslaget og evt. farveillustrationer inde i bladet.

Lulu betinger sig at beholde 20% af evt. avance ved videresalg. Som udgangspunkt skal foreningerne blot kompenseres for deres omkostninger til tryk og forsendelse af årsskriftet.

ISSN-nr. behøves (?).

NB: PKDK har modtaget forespørgsler på årsskriftet fra svenske og norske biblioteker. N og S må selv stå for at forsyne bibliotekerne i deres egne lande.

Udveksling af nyhedsbreve:

De nationale foreningers nyhedsbreve skal sendes til de tre styrelser, der så kan videresende det til medlemmerne. Sveriges nyhedsbrev findes allerede på hjemmesiden.

De Nordiske Pamfletter:

Skal sendes rundt til deltagerne på NM 07.

Spørgsmål vedr. organiseringen af certifikat-kurser:

Esbjörn Wandt (S) ønskede at få afklaret, hvorledes certifikatkurserne organiseres, og om der er fælles retningslinier i Skandinavien.

Konklusionen er, at der kan ikke besluttes entydigt fælles retningslinier, da omstændighederne omkring kurser varierer vældigt meget fra kursus til kursus, og fra land til land. Til eksempel skal der betales moms af kurser i Sverige, mens undervisning er momsfrit i Danmark, og i Norge skal der først betales moms, hvis omsætningen overstiger et vist beløb (NKr. 140.000?). Desuden kan udgifterne til kost og logi variere.

Der var en fælles holdning, at det er ønskeligt, om undervisere og arrangører kan få løn for deres indsats.

Der blev spurgt til, om det er gratis at annoncere perma-kurser i årsskriftet. Det er det, og der var stemning for, at det også skal være sådan i fremtiden.

Der kan være fordele ved, at kurser afholdes i en anden organisatorisk ramme end foreningerne, men det afhænger igen af de nationale resurser og omstændigheder.

IPC9-fond:

Det blev endeligt vedtaget, at **hvert land skal indbetale, hvad der svarer til kr. 1.500,- i deres egen valuta, pr. år**, til støtte for 3. verdens deltagelse på IPC9, i 2009.

Det vil sige, at der skal ikke længere afsættes en fast procent-sats fra kurser og medlemskontingenter. Foreningerne må selv beslutte, hvordan de vil finansiere de 1.500,-. Der blev gjort opmærksom på, at man også kan rejse midler ved at afholde en foredragsaften, en festival, eller anden form for 'event'.

Pengene sættes ind på den konto i Merkur Bank, som Tony oprettede til samme formål til IPC8.

Norge støttede på eget initiativ 2 IPC8-deltagere fra Baltikum. Sverige støttede 1.

Der blev udtrykt ønske om, at støtten ikke skal gå til at finansiere flyrejser. Men det blev også fremhævet, at det i de fleste tilfælde er den eneste realistiske transportform for deltagelse i IPC.

På spørgsmål vedr. effekten og berettigelsen af, at permakulturister rejser verden rundt til internationale konferencer, blev der gjort opmærksom på, at det er en investering i fremtidig bæredygtighed, og at blot en enkelt repræsentant kan påvirke hele det internationale permakulturmiljø på afgørende vis, og inspirere til projekter som mere end kompenserer for den udledte CO2.

Det er efterfølgende blevet oplyst fra Tony, at det også har været et diskussionsemne på både IPC og EPC. Og at europæernes holdning foreløbig er at stille krav om CO2-afgift på rejserne. (red.)

Når vi finansierer deltagelse, vil vi også gerne have feed-back i form af rapport eller foredrag, eller tilsvarende.

Emnet ønskes taget op igen til næste års Nordisk Møde.

Nordisk Møde 2008:

Næste år skal Nordisk Møde holdes i Sverige. Ralf Palmpers fra Växhusets Ekocentrum nord om Stockholm har fremsendt et forslag til program. Forslaget bearbejdes af den svenske forening og sendes rundt.

Det blev besluttet, at mødet afholdes første weekend (første helgen) i september (4.-7. september 2008).

'Permakulturen i en bankboks':

Poul Erik Pedersen (Dk) havde før mødet skrevet et diskussionsoplæg vedr. definitioner af permakultur.

Der var enstemmig opbakning til teksten, og enstemmigt ønske om at den publiceres i årsskriftet. Der blev udtrykt glæde over, at diskussionen bliver rejst. Det vil være værdifuldt, at give mere tid til diskussionen, og det kunne være et tema for en ny konference på Hällungen Kursgård, hvor der tidligere har været lærer-seminar.

Der blev udtrykt anerkendelse for, at teksten lægger op til 'både-og', i stedet for 'enten-eller'.

Der blev dog efterlyst en anden titel på teksten. Ordet 'Bankboks' associerer til penge og fastlåsning, fremfor organisk dynamik. Kanske noget med reference til stammen på et træ?

Det blev anset for positivt, at fokusere på proces, udvikling, muligheden at blive bedre; frem for at definere fastlåste ideal-billeder.

Lørdag eftermiddag:

Efter frokost tog vi med bus til Christianshavn, for rundvisninger i det smukkeste oktober-vejr, København kan byde på.

- 'Den Gule Enke'.
- Naturværkstedet Kløvermarken.
- Christiania.

Sia Boesen fortæller om gårdmiljøet i andelsboligforening 'Den Gule Enke', på Christianshavn.

Christiania byder på meget andet end 'Pusher Street'.

Søndag den 7.oktober 2007. Afsluttende møde kl. 10-13:

Tilstede:

Charlotte Drud, Chris Druid, Esbjörn Wandt, Henning Hervik, Inga Torheim, Kicki Bobacka, Kristian Flo, Lieske Kerling, Line Ø Larsen, Poul Erik Pedersen.

Årsskriftet – Bekræftelse af beslutning:

(Se tidligere i referatet, under lørdag formiddag).

Plan B:

På opfordring fra deltagerne, brugte vi en lille time på at repetere og diskutere indholdet af 'Plan B', jf. den Nordiske Pamflet af samme navn.

Indledende resumé v/ Poul Erik Pedersen:

Diskussionen omkring Plan B begyndte efter IPC7 i Kroatien 2005, som reaktion på debatter på kongressen, og artikler i Permaculture Magazine (England) og Permaculture Activist (USA), der argumenterede for 'Peak Oil' og 'Energy Descent', som nyt hovedfokus for permakultur. Tony Andersen startede en diskussion i Danmark, fordi han syntes, dette fokus var for snævert, og i realiteten ødelæggende for permakulturens helhedsorienterede metodik.

Denne diskussion blev taget op igen på skandinavisk lærerseminar i Svenshøgen, marts 2006, og det var ved denne lejlighed, vi formulerede begrebet 'Plan B'.

Udtrykket 'Plan B' implicerer, at der findes en Plan A, som har vist sig utilstrækkelig. Plan A går ud på, at en bærekraftig udvikling kan skabes blot ved permakulturens inspirationskraft og isolerede projekter. Det har – indtil nu – ikke vist sig en realistisk forventning. Det konkluderedes i Svenshøgen, at fokuset på 'Peak Oil' er udtryk for desperation over, at denne 'vackre' Plan A ikke har lykkedes: – En panik-reaktion.

Hvis det er sandt, at vores mange isolerede småprojekter ikke har gjort verden mere bæredygtig, så rejser det spørgsmålet, om permakultur er en naiv strategi? Det tror vi ikke. Men hvis vi isolerer os i hvert vores afgrænsede PK-projekt, kommer det ikke til at ændre noget væsentligt i den store samfunds-organisme. Der må arbejdes på nogle andre planer, hvis vi skal have PK 'ud over rampen'. – Og det er impulsen til 'Plan B':

Vi må op at arbejde på en større skala. Vi må regenerere naturgrundlaget på global skala. Vi må ud i landskabet og plante træer. Det betyder ikke, at vi skal opgive 'Plan A'-projekterne, men at vi skal forsøge at skabe bedre netværk mellem dem. Plan B træder således ikke i stedet for Plan A, men folder sig udenom, som en udvikling af Plan A.

Plan B handler særligt om:

- Netværk mellem PK-projekter.
- Bioregionalisme. (Etablering af selvforsyning indenfor lokale regioner, jf. forslaget til en 'Øresunds-region').
- '10.000 træer'. (Hvis hver person i verden planter 10.000 træer, vil det være nok til at bremse klimaforandringerne). Det handler ikke kun om CO₂, men om at regenerere biosfæren og det globale naturgrundlag i det hele taget. – Også i forhold til vandrensning, luftrensning, ilt, humus, mikrolivet i jorden, biodiversitet, m.m.
- Realisme vedr. de forestående, nu uafvendelige miljøkriser.

Notater fra diskussionen:

Hvad er tidshorisonten for de '10.000 træer'? (Vil det ikke være for sent, hvis de først bliver plantet om 100 år?). (*Referentens tilføjelse: I den Nordiske Pamflet om de 10.000 træer, er der nævnt en tidshorisont på 90 år.*)

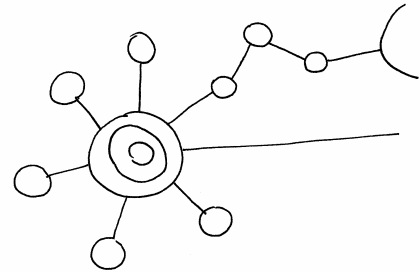
Folke Günther har udviklet en teori om, at CO₂-indholdet i atmosfæren kan nedbringes ved at lave trækul, som derefter begraves i jorden. (*Referentens tilføjelse: Det skal formentlig sættes i sammenhæng med gen-bevoksning af de arealer, hvor træ bliver fældet til at lave trækul af.*)

Vedr. 'The Nordic Pamphlets', som Plan B er en del af: Fremover skal udgivelser, som udgives i de skandinaviske PK-foreningers navne, være læst og godkendt af de skandinaviske PK-foreningers styrelser.

Er det OK at sætte De Nordiske Pamfletter på hjemmesiden? – Eftersom de allerede er gjort offentligt tilgængelige via IPC8, vil det være unaturligt andet.

Vedr. ønsket om at 'komme ud over rampen': Det er netop besluttet, at københavnske skoler skal renoveres for 1,5 mia. danske kroner. Men hvor er de langsigtede, miljøvenlige elementer i den renoveringsplan? Det er tilsyneladende slet ikke inkluderet. Hvordan kommer vi ind og får påvirket sådanne store, langtidsvirkende investeringer med tanker om bæredygtighed?

Zone-systemet er introvert (indadvendt). Om man skulle udvide det med en ekstrovert (udadvendt) version, da skulle det måske relateres til netværket mellem os: Zone 6 er den direkte kontakt med grannarne (naboerne), samarbejde og konfliktløsning med de nærmeste naboer (jf. Christiania). Zone 10 er måske netværket i den globale biosfære. Zone 9 er da samarbejdet og netværket indenfor bioregionen på 'Øresunds-skala'. Om man skal illustrere dette nye design diagrammatisk, da måske det skal være som koncentriske cirkler (zone 0-5), udstyret med lineære receptorer der forbinder cirklerne på alle niveauer (zone 6-10). PKNO arbejder p.t. med disse tanker under navnet 'Permakultur på Norsk'.

Hvorfor vil folk ikke lytte på os? Vi lever i en periode just nu, hvor der findes et kollektivt ønske om ikke at se verden, som den er. Det kan sammenlignes med tiden op til 2. verdenskrig, hvor den britiske premierminister Lord Chamberlain kom hjem fra et møde med Hitler i 1938 og erklærede "Peace in our time" – "Der vil ikke komme krig i vor tid". Mindre end et år senere var krigen en realitet. Chamberlain er bagefter blevet symbol på himmelråbende naivitet, men han repræsenterede nok bare tidens fremherskende ønsketænkning og virkelighedsfornægtelse. På samme måde håber politikerne i vor tid, at miljø-ødelægelserne kan imødegås, uden at vi behøver ændre noget radikalt på vores velfærdssamfund. Om måske 5, 10 eller 15 år vil situationen imidlertid være en anden, og da kan vi regne med, at der vil være en anderledes interesse for at lytte på vores argumenter. Måske er det bedre at forberede os på den tid, end at hamre vores hoveder mod muren, med budskaber som denne verdens beslutningstagere ikke vil lytte på?

Hvordan skal vi da forberede os?

Vi har brug for teknisk opkvalificering. Demonstrationseksempler.

Verden *har* allerede den viden, som kan 'redde verden'. Det, som mangler, er *viljen*. Vi må søge i gamle kulturer. Og blandt gamle mennesker, som stadig kan huske, hvordan man overlevede og skaffede sig en bæredygtig selvforsyning under krigen.

Vi skal søge samarbejde med andre organisationer. Mange mennesker er miljø-interesserede, men orker ikke / kan ikke / kan ikke trænge igennem. Vi kan forsøge at arrangere visionsdiskussioner i samarbejde med andre organisationer.

"Men hvordan skal jeg kunne stille mig op foran en stor forsamling og tale, når jeg har så lidt viden?"

"Jeg er ikke teoretiker. Jeg er praktiker. Hvis permakultur organisationen bliver for teoretisk og akademisk, vil jeg ikke føle mig hjemme her. Vi må sørge for, at der stadig er plads til de jordbundne praktikere, som ikke har brug for store mængder teoretika for at plante et træ og grave i køkkenhaven."

"Jeg har en fin, akademisk uddannelse, med en fin akademisk titel. Mange permakulturister har fortalt mig, at det er en stor fordel. Men det hjælper mig ikke! Hvis jeg blev inviteret til en debat på universitetet, ville der gå ca. 5 minutter, før tilhørerne begyndte at spørge til, hvilke rapporter og videnskabelige undersøgelser, jeg baserer mine påstande på. Og jeg vil ikke kunne give dem fyldestgørende svar." Vi har ikke ressourcerne til at 'bevise' permakulturen efter nuværende akademiske normer, og vi vil sandsynligvis aldrig få det. Så det er ikke dét, vi skal satse på – det vil være spild af dyrebar tid og energi. Vi skal fastholde og udbygge permakulturens kernestruktur, med dens instinktive og rationelle overbevisningskraft. Vi skal søge videnskabelig dokumentation for de væsentligste temaer. Vi skal udbygge de praktiske, konkrete demonstrations-eksempler. Og så skal vi ellers vente på, at verden bliver så desperat efter reelle løsninger, at de begynder at lytte på os i stedet for at modarbejde og marginalisere os.

- ”Vi har brug for Plan A. Den skal bare ikke bevises, men vises! Vi må få universitetsforskerne til selv at blive nysgerrige, og få interesse for at forske i permakultur-relaterede emner.
- ”Vi skal også have nogle helt konkrete, praktiske eksempler at vise frem. Jeg har ikke brug for en bog, der fortæller, at sådan-og-sådan kan man gøre – i teorien. Jeg vil se det fungere i virkeligheden, før jeg sætter jord, tid og penge af til at kaste mig ud i nye eksperimenter!”
- ”Jeg er praktisk uddannet, og jeg ved at det er de praktiske, konkrete resultater der tæller ude i den konkrete virkelighed. Men vi støder mod det forhold, at når vi præsenterer vores nye idéer for politiske beslutningstagere, så er det den akademiske verden, de går til, for at få rådgivning, om det er en god idé eller ej. Den politiske verden vil altid søge autoriteter i den videnskabelige verden, som vil støtte deres synspunkter. Sådan er det. Så vi er nødt til at arbejde på alle planer. Vi har brug for praktikere, som kan lave konkrete demonstrationseksempler, men vi har også brug for folk, der kan begå sig i akademiske kredse, og påvirke beslutningstagerne...”
- ”Vi har brug for folk, som har gjort det før. Og vi har brug for en database.”
- ”I den akademiske verden hersker der et professorvælde, hvor en professor kan dominere den teoretiske tænkning i hele sin 40 års karriere – en stagnation i teori og viden. Det er helt personafhængigt.”
- ”I de sidste årtier er fødevarerne blevet mere og mere sukkerholdige. Det er en trend. Vi må have noget at lokke med. Vi vinder ingen støtter, hvis vi kun har en vision om, at livet skal blive mere gråt og surt, koldt og hårdt. Vi må have et lokkemiddel at argumentere med.
- ”Lokkemidlet er *kvalitet*.”
- ”For 5 år siden brugte den danske regering Bjørn Lomborg som en videnskabelig autoritet til at understøtte deres egen politiske dagsorden om at nedprioritere miljøindsatsen. I dag er der ikke mange, som vil høre på Lomborg, for miljøødelæggelserne er blevet så tydelige, at alle kan se, der må gøres noget. På samme måde kan de forestående miljøødelæggelser blive til vores fordel, idet de vil bryde stagnationen i den akademiske teori-verden, og bane vejen for lydhørhed overfor vores tanker. Bryde de ’40-års professor-vælde’.”
- ”Hvor store skal disse bioregioner være?” – I eksemplet med Øresunds-regionen dækker det Skåne og hele Sjælland. Men det afhænger af de konkrete forhold. Det afhænger af, hvor mange mennesker der bor i området, og hvor stort område der kræves, for at forsyne dem med alle ressourcer.”
- ”Skal det forstås sådan, at folk i bioregionen vil kunne overleve, selv om resten af verden gik sønder?” – Ja, det blev påvist i PKDK’s rapport ’Storbyøkologi på Frederiksberg’ fra 1996, at de 4 mio. mennesker i Øresunds-regionen vil kunne skaffe alle fornødenheder indenfor regionen, uden tilførsel udefra. Og det er tanken, at der kan oprettes tilsvarende bioregion-modeller for alle befolkninger i hele verden. I det sidste år blev der igangsat en møderække for at udvikle grundlaget for Øresunds-regionen. Der eksisterer et referat fra det første møde i Lund, november 2006.
- ”Tilbage til konklusionerne: Hvad kan vi gøre nu, i PK-netværket? Det samme som hidtil. Vi gør sikkert allerede så meget, vi kan. Men vi kan arbejde ud fra en bevidsthed om den fremtid, der vil komme, som vi må forberede os til. Til hverdag måler vi os selv og hinanden på en skala, der udelukkende handler om – ’Hvad kan jeg gøre’ (’*Hvor meget* kan jeg gøre’). Men der findes et niveau oven over den skala, som handler om ’Hvad er der *brug* for at gøre?’. Det bedste sted at befinde sig, er i spændingsfeltet mellem ’Hvad *kan* jeg’ og ’Hvad er der *behov* for’. Ikke fordi vi nødvendigvis kan opfylde behovet. Men fordi, ved at bevare os i spændingsfeltet mellem de to, kan vi løfte top-grænsen for, hvad der kan gøres.
- ”Kan du give et eksempel?”: Der er behov for, at jeg personligt får plantet 10.000 træer. Det er mest sandsynligt, at jeg i løbet af næste år højst får plantet 3... Hvis jeg virkelig strammer mig an, kan jeg måske nå op på at få plantet mellem 50 og 100 træer. Men jeg kommer aldrig nogensinde til at plante 10.000. Det kan gøre mig fortvivlet og apatisk, og få mig til at fortrænge, at der er et påtrængende behov. Men jeg kan også vælge at huske på behovet alligevel, og måske vil jeg en dag undervise et par kursister, som vil påtage sig at plante *hundrede* tusinde træer som deres særlige projekt. Og måske findes der andre måder at regenerere Jordens skovsystemer på, end at

gå ud med skovlen i egen hånd og plante træer i sit eget ansigts sved. Det handler om at tænke åbent og kreativt, fremfor begrænsende og resignerende. Og det opnår man kun ved at holde sig selv i spændingsfeltet mellem 'Hvad *kan* jeg gøre' og 'Hvad *må* der gøres'.

"Men der er stadig behov for fordybelse i de praktiske teknikker. Vi har stadig brug for demonstrationseksempler på, hvordan man til eksempel kan rense regnvandet i en baggård med et simpelt sandfilter. – I stedet for, som Sia Boesen i Den Gule Enke, at sige, man må bare acceptere, at regnvand er altid beskidt."

Hvad <i>må</i> der gøres?	Eksempel: 10.000 træer	
	X	
Hvad <i>kan</i> jeg gøre.		50-100 træer?
"Lise gør mere, end Peter gør!" – Men er Det overhovedet en relevant diskussion?		
		3 træer – måske...

Evaluerings:

Det har været et godt og inspirerende møde.

Plan B må gerne tages op igen til næste år.

Det er synd, at mange først kom fredag, og tog hjem lørdag. Programmet bør starte med noget vigtigt og forpligtende allerede første dag. Programmet kunne godt have været koncentreret på 3 dage.

Arrangørernes kommentar: Programmet blev lagt med forventning om, at der ville være svenskere og nordmænd, som ønskede at vise dias og præsentere egne projekter. Vi må konkludere, at det må 'bestilles' i forvejen. Desuden var der det uafklarede spørgsmål vedr. certifikatkrav, som gjorde, at vi valgte at 'dobbel-booke' en del af det organisatoriske møde. Det viste sig så unødvendigt, da certifikatkravet blev besluttet afviklet, og det gav os 2-3 timers ekstra mødetid.

Det vil være bedre, om vi sov, spiste og mødtes samme sted. Der gik meget tid til spil med transport, og vi mistede muligheder for uformel snak før og efter møderne. Det skulle være fint at lave mad sammen, eller praktisk arbejde tilsammen. Det skulle også have hjulpet på deltagerantallet torsdag og søndag, om prisen for overnatning havde været næsten den samme, uanset antal overnatninger.

Arrangørernes kommentar: Vi er helt enige! Vi ønskede oprindeligt at holde mødet på 'Feddet', men ændrede planer da de forlangte betaling for endeligt antal deltagere allerede 1. sept. Og der var ikke kræfter blandt os til at arrangere fælles overnatning andetsteds. Derfor valgte vi at overlade dette til deltagerne selv i år. Vi synes heller ikke selv, det var en god løsning, men kræfterne rakte ikke længere.

Det er vigtigt med pauser, også længere pauser, og pauser hvor man rører sig.

Der skulle gerne være flere faglige emner på programmet om aftenen. Foredrag af lokale ressourcepersoner. Kanske film.

Kommentar på mødet: Men ville vi kunne rumme det? Ville vi ikke bare sidde og falde i søvn, efter en lang mødedag?

Der var for lang pause med 'ingenting og festsnak' fra lørdag eftermiddag til søndag morgen.

Arrangørernes kommentar: Sidste gang, der blev afholdt NM i København (i 2001), fik vi kritik for, at der ikke var afsat tid til at 'gå i byen' lørdag aften. Vi må konkludere, at forskellige folk har forskellige ønsker, og at det kan være svært at forudsige deltagernes præferencer! ☺

Det var en rigtig god ekskursion, rundvisningen på Christiania var særskilt spændende. Vi fik også en god fornemmelse af stedet her, hvor vi har mødtes. (= Grøn Vesterbro).

Dagsordenen bør være besluttet på forhånd.

Kommentar på mødet: Men kan vi det? Nordisk Møde er ikke en forening med selvstændig styrelse, der har bemyndigelse til at beslutte dagsorden. Og der kan møde nogen op, som med vilje holder sig fri af mail, men vil have emner på dagsordenen.

Kommentar på mødet: Men kan man ikke samle alt det på dagsordenen som 'Øvrigt' / 'Eventuelt'?

Kommentar på mødet: I Danmark må der ikke tages beslutninger under punktet 'Eventuelt'.

Plenum-møder kan veksle med café-møder og 'palaver'-møder. Ikke alle kommer til orde i plenum. Det ville være dejligt med en udvidet præsentations-runde, og vide lidt mere om kompetencerne i netværket.

Alt i alt var det et godt Nordisk Møde. Vi havde nogle gode, konstruktive diskussioner; vi kom gennem alle de vigtigste punkter; og ekskursionerne var udbytterige. Tak for det!

Deltagerliste NM 07:

Navn / Namn		Adresse	Telefon	Mail	Web
Ann Johannesson	S	Box 109, 66822 ED	070-8456556	Ann_johannesson (snabel-a) hotmail.com	
Charlotte Drud	Dk	Rosenvængets Allé 44, 5.th, 2100 Ø	(+45) 3555 8548 / (+45) 2012 8548	cdrud (snabel-a) wanadoo.dk	
Chris Druid	S	Blynäsv. 15; S-18534 Vaxholm	0854133582	druid (snabel-a) kth.se	
Esben Schulz	Dk	Højgårdsvej 27; 5762 Vester Skerninge	46 91 16 19	esben (snabel-a) selvforsyning.dk	www.selvforsyning.dk
Esbjörn Wandt	S	Sandbyv. 164; 24010 Dalby	(+46) 46200109	Esbjorn.wandt (snabel-a) gmail.com	
Helena von Bothmer Stefan von Bothmer	S	Kosters Trädgårdar 452 05 Sydkoster	0526 205 99/ 070 2563401	helena (snabel-a) kosterstradgardar.se; helena.von.bothmer (snabel-a) stromstad.se	www.kosterstradgardar.se
Henning Hervik Lieske Kerling	Dk	Hørdal 1, Dønnerup, 4450 Jyderup	59 46 33 10	henninghervik (snabel-a) gmail.com	
Inga Torheim	N	Nattlands Studentbyg 1364; N-5081 Bergen	(+47) 5528 2370	itorheim (snabel-a) start.no	
Kicki Bobacka	S	Väpplingv. 10; SE-22738 Lund	(+46) 4614 0667	kicki (snabel-a) fria.nu	
Kristian Flo	N	Indre Fosse 5911 Alversund	(+47) 9201 8283	Kri-flo (snabel-a) combitel.no	www.bergenokologiskelandsby.no
Line Ø Larsen	N	Hellavn 20; 1925 Blaker	(+47) 6382 7976	Line1967 (snabel-a) gmail.com	
Marianne Mark	Dk	Istedgade 25, 1650 Kbh. V	36 922 502	mm (snabel-a) groenvb.dk	www.groen-vesterbro.dk
Marijke Zwaan	Dk	Enghave Plads 11, 2.th, 1670 V	33 31 30 48	info (snabel-a) byhavenetvaerket.dk	www.byhavenetvaerket.dk
Peter Norrthon Marianne Norrthon	S	Hällungevägen 70 SE-444 97 Svenshögen	(+46) 303 775776 phone (+46) 730 429697 cellphone	peter (snabel-a) norrthon.com; shaktimarianne (snabel-a) norrthon.com	http://www.norrthon.com

Poul Erik Pedersen	Dk	Skt. Kjeldsgade 2, 4.th; 2100 København Ø	(+45) 3929 6615 / (+45) 2298 0120	poulep (snabel-a) gmail.com	
Tony Andersen	Dk	Sdr. Boulevard 53,2.th, 1720 V	3324 2028	vestergor (snabel-a) dk-online.dk	
Finn Holmager (Layout på årsskriftet)	Dk	Havnelev Enghave 22, 4673 Rødvig	5656 7370	finowitz (snabel-a) mail.dk	
ByhaveNetværket	Dk	Valdemarsgade 4 (1.sal), 1665 Kbh. V	3331 3048	info (snabel-a) byhavenetvaerket.dk	www.byhavenetvaerket.dk
Den Gule Enke, v/ Sia Boesen	Dk	Bådsmandsstræde 25, st./1.sal, 1407 Kbh. K	3033 5644	sia (snabel-a) bimi.dk	www.bimi.dk
Grøn Vesterbro	Dk	Valdemarsgade 4, 1665 Kbh. V	36 922 500	post (snabel-a) groenvb.dk	www.groen-vesterbro.dk
Naturværkstedet Kløvermarken	Dk	Kløvermarksvej 35, 2300 Kbh. S	2066 8005 (Lis Vallentin)		www.kmek.dk > Projekter > Kløvermarken
Permakultur Danmark	Dk	c/o (kassererens adr. :) Henning Hervik; Hørdal 1, Dønnerup, 4450 Jyderup	4691 1619 (Mira Illeris)	post (snabel-a) permakultur-danmark.dk	www.permakultur-danmark.dk

19. oktober 2007

Refereret pbga. noter af Henning Hervik & Poul Erik Pedersen
Permakultur Danmark

På gensyn næste år! ☺